

ČISTÁ
ENERGIE
ZÍTŘKA

Zpravodaj elektrárny Dukovany

3/22

časopis Skupiny ČEZ pro obyvatele
regionu Jaderné elektrárny Dukovany

Obnovitelné
zdroje
- mýty a realita

Letní univerzita
v dukovanské
elektrárně

Dušan Prachař:
Inkoust neuvaříte
z duběnek

Roman Havlín
ředitel Jaderné elektrárny
Dukovany

Vážení obyvatelé regionu Jaderné elektrárny Dukovany,

v rukou držíte třetí číslo Zpravodaje a to znamená, že po slunečném létu prožíváme začátek podzimního období. Pro děti a studenty začal nový školní rok, snad s očekáváním nových zážitků a vědomostí. Věřím, že my dospělí jsme si v letním období také odpočinuli, a díky možnosti cestování užili a poznali něco nového a zajímavého. I v našem regionu se vydařila spousta kulturních akcí, které naše společnost ČEZ sama organizovala či finančně podpořila. Jen stále vyhledávající letní autokino pod chladicími věžemi elektrárny přivítalo během srpnových víkendů tisíce návštěvníků, kteří na dobrovolném vstupném podpořili rekonstrukci prostor infocentra lodní dopravy na dalešické přehradě. V průběhu léta se také dařilo našim pracovníkům provozovat elektrárnu Dukovany bezpečně a spolehlivě. Na konci července jsme úspěšně ukončili odstávku čtvrtého výrobního bloku, ale už nyní se připravujeme na poslední odstávku v letošním roce, která začne 30. září na třetím výrobním bloku. V jejím průběhu nás vedle výměny části paliva za čerstvé čeká řada modernizačních a investičních akcí, které přináší ze-
fektivnění výroby a využívání moderních prostředků pro zvýšení bezpečnosti a spolehlivosti výroby bezemisní elektrické energie.

Rád bych vám popřál pěkné chvílky při čtení našeho zpravodaje, a zejména pevné zdraví a věřím, že i toto energeticky složité období společnými silami úspěšně zvládneme.

- 3–4** Aktuality
- 5** ČEZ Experience
- 6–7** Obnovitelné zdroje – mýty a realita
- 8** Letní univerzita
- 9** Obec Neslovice
- 10–11** Rozhovor: Dušan Prachař
- 12** Odpočinek i zábava
- 13** Infocentrum nezahálelo
Autokino pod věžemi
- 14–15** Region mix
- 16** Letní tábory v okolí elektrárny
- 17** Soutěžení pro dospělé
Výtvarný koutek
- 18** Nabídka výrobků a služeb
v regionu
- 19** Soutěžení pro školáky

TITULNÍ STRANA Účastníci Letní univerzity na snímku Jana Suchardy

ZPRAVODAJ ELEKTRÁRNY DUKOVANY Vydává ČEZ, a. s., Jaderná elektrárna Dukovany. Registrační číslo MK ČR E 11631.

Pro Jadernou elektrárnu Dukovany připravuje PhDr. Jan Sucharda – JAS, Sokolská 368, 675 55 Hrotovice.

NAPIŠTE NÁM zpravodajedu@cez.cz nebo jas@jas-hrotovice.com. Náklad 40 000 výtisků. ZDARMA. Zpravodaj EDU v on-line podobě www.zpravodajedu.cz nebo www.aktivnizona.cz.

INFORMAČNÍ CENTRUM DUKOVANY OTEVÍRACÍ DOBA denně 9–16 hodin, červenec–srpen 9–17 hodin. Jaderná elektrárna Dukovany, Infocentrum, Dukovany 269, 675 50 Dukovany, Tel.: 561 105 519, E-mail: infocentrum.edu@cez.cz
GPS souřadnice: Loc: 49°5'19.133"N, 16°8'42.854"E

Odstávka 4. výrobního bloku

Energetici v Jaderné elektrárně Dukovany v posledním červencovém týdnu ukončili pravidelnou odstávku 4. bloku pro výměnu paliva. Během předchozích 54 dnů vyměnili čtvrtinu paliva a zkontrolovali a modernizovali řadu zařízení. V provozu tak jsou v Dukovanech všechny čtyři výrobní bloky.

V pořadí už 34. odstávku čtvrtého reaktorového bloku pro výměnu paliva energetici zahájili 3. června. V jejím průběhu vyměnili 84 palivových kazet a zvládli rozsáhlé revizní a servisní práce na zařízení primárního i sekundárního okruhu.

Časově i technicky nejnáročnější práce odstávky technici prováděli na jednom z šesti parogenerátorů. Úplně poprvé na něm vyzkoušeli tzv. laserové skenování, které umožňuje zmapovat přesný stav i v těžko dostupných částech zařízení. V rámci modernizačních investičních akcí provedli energetici také generální opravu druhého hlavního cirkulačního čerpadla a repase rychločinných armatur.

„Na náběh čtvrtého dukovanského bloku navázala výměna paliva ve 2. reaktorovém bloku v elektrárně Temelín. Odstávky nejvýznamnějších českých zdrojů dlouhodobě směřujeme do období s nižší spotřebou elektřiny a vzájemně je koordinujeme,“ uvedl Bohdan Zronek, člen představenstva ČEZ a ředitel divize jaderná energetika.

Letos čeká Dukovany už jen jedna odstávka, a to třetího výrobního bloku. Bude probíhat v říjnu a listopadu

TEXT | Jiří Bezděk
FOTO | Jan Sucharda

Hospodářský výbor Senátu v Dukovanech

Příprava na dlouhodobý provoz, výstavba nového jaderného zdroje i aktuální vývoj cen energií, to byla témata, která při návštěvě Jaderné elektrárny Dukovany diskutovali členové Výboru pro hospodářství, zemědělství a dopravu Senátu PČR s ředitelem elektrárny Romanem Havlínem, generálním ředitelem Elektrárny Dukovany II Petrem Závodským a ředitelem útvaru analýzy trhu a prognózy ČEZ Pavlem Řežábkem.

V rámci programu tří denního výjezdního zasedání výboru, který ve svém volebním obvodu připravila senátorka a současně předsedkyně podvýboru pro energetiku Hana Žáková, byla jedním z hlavních témat spolehlivost výroby bezemisní elektřiny a budoucnost tohoto energetického regionu. Proto vedle návštěvy Jaderné elektrárny Dukovany, kde se senátoři podívali do meziskladu s použitým palivem a seznámili se s místem pro výstavbu nového jaderného zdroje, navštívili nedalekou Přečerpávací vodní elektrárnu Dalešice, která je jednou z klíčových vodních elektráren Skupiny ČEZ.

TEXT | Jiří Bezděk
FOTO | Jan Sucharda

Proběhla další kola jednání s uchazeči o nový blok v Dukovanech

Se všemi potenciálními dodavateli nového jaderného bloku v Dukovanech proběhla v červnu další jednání, včetně návštěvy místa budoucího staveniště.

Zástupci společností Westinghouse, KHNP a EdF využili možnosti k projednání svých dotazů k poptávkové dokumentaci. Zároveň se na lokalitě JE Dukovany seznámili nejen s místem pro vlastní stavbu, ale i se všemi vazbami na okolí, včetně napojení na stávající elektrárnu, napojení na přenosovou soustavu čerpání surové vody atd. V neposlední řadě pak s možným transportem nadrozměrných a těžkých komponent na staveniště.

Na závěr všichni uchazeči potvrdili zájem předložit nabídku, a to v požadovaném termínu do 30. 11. 2022.

TEXT | Petr Závodský, generální ředitel
Elektrárna Dukovany II
FOTO | Jan Sucharda

Letní zasedání OBK při JE Dukovany

Druhé letošní zasedání Občanské bezpečnostní komise se konalo těsně před prázdninami, v pátek 24. června v JE Dukovany. Zástupci elektrárny předali členům komise informace z probíhající odstávky a další novinky, týkající se zajištění provozu výrobních bloků JE Dukovany a souvisejících činností. Součástí jednání byly také informace z pohledu budoucnosti jaderné energetiky, tedy pokračování projektu výstavby nového bloku v lokalitě Dukovany, informace o podpisu memoranda o spolupráci při stavbě horkovodu do Brna nebo spolupráci na přípravě technologie malých modulárních reaktorů. Více o činnosti a aktualitách OBK na www.obkjedu.cz.

TEXT | FOTO | Zdeňka Ošmerová

Víte že...

- Elektrárna Dukovany vyrobila letos (k 1. 9.) celkem 9 716 397 MWh elektřiny?
- Od začátku uvedení elektrárny do provozu v roce 1985 vyrobila celkem 486 765 951 MWh elektřiny?
- V lokalitě Dukovan je aktuálně zaměstnáno 1487 pracovníků ČEZ, z toho je 136 žen? 245 zaměstnanců ČEZ pracuje v dukovanské elektrárně od roku 1985, někteří dokonce i déle.
- Mezi zaměstnanci JE Dukovany je 50 % vysokoškoláků, 49 % středoškoláků, 1 % jsou zaměstnanci s výučním listem?
- Věkový průměr zaměstnanců je 44 let?

Pracovní zkušenosti získávají v Dukovanech budoucí zaměstnanci díky stážím ještě před svým nástupem

Šestice studentů strávila několik měsíců na stáži přímo v Jaderné elektrárně Dukovany. V rámci spolupráce zaměstnanců Skupiny ČEZ s vysokoškolskými studenty získávají účastníci těchto stáží cenné zkušenosti o samotné práci i daném pracovním místě ještě před uzavřením pracovního poměru a nástupem do elektrárny. Díky tomu budoucí zaměstnanci znají velmi přesně nejen samotnou pracovní náplň, ale také pracovní prostředí a kolektiv.

Program, pod kterým se tato spolupráce skrývá, nese název ČEZ Experience. Jedná se o několikaměsíční stáž, během které studenti dochází do firmy, aby získali praktické zkušenosti z oboru. Cílem stáží je nejen umožnit studentům praxi, ale v ideálním případě získat i šikovné a motivované nové zaměstnance.

Během této stáže studenti velmi často pracují na konkrétních úkolech daného útvaru, se kterým vypomáhají. Termín a četnost docházení je individuální podle možností uchazeče a dohody s vedoucím pracovníkem.

V Dukovanech letos před prázdninami tímto způsobem načerpávalo zkušenosti hned šest studentů z VUT Brno, fakulty elektro, chemické a strojní, kteří obsadili všech pět vypsaných míst. Zčásti to byli studenti, kteří již dříve absolvovali stáž Letní univerzita a chtěli ve spolupráci s elektrárnou pokračovat.

„Uvítal jsem možnost spolupráce se stážistou, který byl ochotný a schopný sestavit několik dílčích a samostatných evidencí do jednoho systému, tak aby ho bylo možné podrobněji sledovat a koordinovat,“ říká o stáži studenta Lukáše Pčolára ze Znojma vedoucí skupiny Komponentoví inženýři – tlakové nádoby Jiří Tranda a dodává: „Rád bych s ním dále spolupracoval. Práce s Lukášem byla velmi dobrá, má zájem o danou problematiku i o elektrárnu jako celek.“

A jak viděl stáž ČEZ Experience student Lukáš?

„Možnost podílet se na jakémkoliv projektu na primárním okruhu je něco úžasného! Určitě bych rád navázal další spolupráci, nejlépe v oblasti materiálů a technologií na primárním okruhu nebo podobného zaměření,“ prozradil Lukáš své plány do budoucna. Studenti za odvedenou výpomoc nedostávají žádné finanční prostředky. Odměnou jim je získaná praxe a také odborné návštěvy provozu elektrárny. V červnu se všichni studenti společně podívali až k reaktoru, což byl pro mnohé z nich největší zážitek.

Polovina stážistů využila ČEZ Experience více jak na 100 %. Někteří budou pokračovat ve spolupráci v rámci částečného úvazku a jeden student se od září stal řádným zaměstnancem Jaderné elektrárny Dukovany. Stáže probíhají v průběhu celého roku a vždy záleží na konkrétní domluvě studenta se zástupcem elektrárny. Stáže ve Skupině ČEZ probíhají od roku 2018 a účastnilo se jich na tři desítky uchazečů. Další informace jsou i na stránkách www.kdejinde.cz ČEZ Experience – stáž pro studenty a studentky VŠ.

TEXT | Jiří Bezděk

FOTO | Markéta Bubnová

Obnovitelné zdroje – mýty a realita

Potenciální přínos obnovitelných zdrojů jsme nastínilí v předchozích vydáních. Obnovitelné zdroje, v čele s fotovoltaickými a větrnými elektrárnami, je třeba vnímat v širších souvislostech. Nepředstavují pouze změnu složení energetického mixu, ale klíčový prvek v postupných strukturálních změnách v energetice, dopravě, průmyslu a zemědělství. Smyslem využití obnovitelných zdrojů je zvýšit energetickou soběstačnost dané země a snížit její závislost na dovozu energie či surovin.

Jako každý zdroj energie mají i obnovitelné zdroje své výhody a nevýhody. Cílem tohoto článku není představit jejich výčet, ani technické aspekty a vlastnosti obnovitelných zdrojů. Podíváme se spíše na jejich dopady, a to ať už ty systémové či lokálního charakteru, reálné i ty pouze domnělé.

Nejčastěji zmiňovanou výtkou směrem k obnovitelným zdrojům je nerovnoměrnost jejich výroby, tedy nepředvídatelnost, plynoucí z podstaty obnovitelných zdrojů a s tím spojené výkyvy, představující zátěž pro přenosovou a distribuční soustavu. Tuto připomínku nelze bagatelizovat, zároveň však existují řešení. V podobě vhodně zvoleného energetického mixu, důslednějšího kombinování FVE a VTE, které se velmi dobře výrobně doplňují z hlediska sezónnosti, a především v podobě konceptů „Power-to-X“ (o něm více v článku Zpravodaje 1/22) a akumulace. Elektřina, která by dříve v situaci nadbytku el. energie v síti nebyla vyrobena (elektrárny by „stály“), dnes může být využita na výrobu např. vodíku, který bude sloužit jako prostředek uchování energie pro dobu, kdy bude naopak energie nedostatek nebo přímo spotřebován v průmyslu či dopravě. Stejně tak lze využít velkokapacitních bateriových úložišť, jejichž aplikace dokáže, obrazně řečeno, použitelné křivky výroby vyhladit a výrazně tak zvýšit využitelnost a efektivitu obnovitelných zdrojů.

Nejde však jen o systémové dopady a jejich vnímání, ale i o vnímání obnovitelných zdrojů na lokální úrovni a míry jejich přijetí veřejností. Doly, komíny či chladicí věže bereme jako již téměř přirozenou součást naší krajiny a moderní civilizace. V případě stožárů větrných elektráren či konstrukcí fotovoltaických elektráren, však často panuje jistá nedůvěra. Do značné míry jde o přirozenou reakci na relativně nové technologie, které nejsou, zejména v našich končinách, zatím maso-

vě rozšířeny. Chybí tudíž zatím všeobecné povědomí a dostatečná informovanost. Panuje tak často celá řada domněnek a mýtů.

Obecně lze říci, že v případě výstavby větrných a fotovoltaických elektráren lze lokální dopady rozdělit na ty vizuálního charakteru a na dopady, ovlivňující životní prostředí (člověka, půdu, faunu a flóru). Zjednodušeně řečeno se tak bavíme o viditelnosti těchto staveb a jejich potenciálních nepříznivých vlivech. Pozitivní je, že drtivá většina případných negativních dopadů je dnes řešitelná, a to jak preventivně pečlivým výběrem lokality, tak i technickými či kompenzačními nástroji během výstavby a provozu.

I V souvislosti s **fotovoltaickými elektrárnami** nejčastěji zaznává výtka na zábor zemědělské půdy a její možné znehodnocení v souvislosti s provozem FVE. Faktem je, že fotovoltaické elektrárny se typicky staví na tzv. brownfieldech či v lokalitách s velmi nízkou bonitou půdy. Ostatně na půdách s vysokou bonitou je stavět ani nelze. Díky tomu, že půda de facto leží ladem a není vystavena používání chemických látek, se paradoxně její úrodnost může provozem fotovoltaik zvyšovat. Co se týče viditelnosti, fotovoltaické elektrárny lze běžně obklopit tzv. oddělovací zelení, která může být na severní straně představována i vzrostlými stromy. Vzhledem k úhlu instalace panelů je riziko možných nepříznivých odrazů či odlesků velmi nízké, nicméně i toto je v extrémních případech řešitelné speciální povrchovou úpravou panelů. Pokud jde o dopady na životní prostředí, v povinných oploceních FVE se vytváří tzv. prostupy pro drobné živočichy, v rámci kompenzačních opatření se pak vytváří např. mohyly pro obojživelníky či se minimalizuje frekvence sekání trávy. V některých případech se pak dokonce pro tyto účely využívají ovce. Tzv. agri-voltaika, umožňující souběžné zemědělské využití půdy spolu s výrobou elektřiny, je z dalších nastupujících trendů, který v našich podmínkách čeká na legislativní ukojení.

I Pokud jde o **větrné elektrárny**, je třeba říci, že se jedná o velké stavby, které přirozeně dominují bezprostřednímu okolí. Vliv na krajinný ráz je neoddiskutovatelný a těžko se na něm něco změní. O to důležitější je proto velice pečlivý proces výběru vhodné lokality a její důkladný průzkum z hlediska vlivů na krajinu a životní prostředí. Tomu odpovídá i celý povolovací pro-

ces, který je velmi náročný a dlouhý. Probíhá například biomonitoring lokality s cílem vyloučit přítomnost a případný negativní vliv na chráněné živočichy, ptactvo či netopýry a celá řada dalších studií. Je-li však daná lokalita vhodně vybrána, se všemi dalšími možnými negativními vlivy lze pracovat, tedy minimalizovat je či zcela odstranit. Typickými argumenty bývají hluchost, negativní vliv na ptactvo, odlétající led či světelné efekty.

Z hlediska hluchosti samozřejmě větrné elektrárny musí splňovat přísné hygienické limity včetně nočních hodin. Běžně tyto limity dokáží moderní větrné elektrárny plnit již ve vzdálenosti okolo 450 až 500 m od obydlení, přesto se standardně staví ve vzdálenosti téměř dvojnásobné.

Ovlivnění ptactva či netopýrů se primárně řeší vhodným výběrem lokality a výše zmíněným biomonitoringem, zároveň však dokáže řídicí systém větrné elektrárny v době zvýšené aktivity živočichů elektrárnu zastavit. Podobně, tedy krátkodobým zastavením, se řeší i případné negativní světelné vlivy, jako jsou tzv. stroboskopický či disco efekt. V těchto případech mohou v určitých hodinách otáčející se lopatky „házet stíny“ na budovy či zapadající/vycházející slunce „problikávat“ skrze otáčející se listy. Co se týče rizika odlétajícího ledu, tento jev je dnes řešen vyhříváním lopatek a také vibračními senzory, které opět v případě hrozícího odlétávání námrazy dokáží dát pokyn k zastavení elektrárny.

Větrné elektrárny jsou významné a technologicky velmi sofistikované stavby. Relevantním argumentem zůstává primárně jejich viditelnost. Důležitý je proto vhodný

výběr lokality a zvolení adekvátního počtu elektráren pro dané místo. Je potřeba dodat, že jejich velikost odpovídá i jejich výkonu a produkci elektřiny, roční výroba dnešní jedné větrné elektrárny představuje spotřebu přibližně 2 500 až 3 000 domácností. Větrné elektrárny navíc potřebují jen velmi malou plochu půdy, která zůstává neoplocena a použitelná k zemědělskému využití. Postupem času se větrné elektrárny stanou součástí krajiny, tak jako se staly komíny továren či elektráren nebo jiné výrazné civilizační prvky.

Obnovitelné zdroje není třeba demonizovat ani zbožšťovat, je třeba je vidět objektivně jako zdroj energie (bez které si dnes život nedokážeme přestavit), který má své fundamentální vlastnosti, své přednosti i své nevýhody. Obnovitelné zdroje jsou a budou velmi důležitou a v zásadě nezbytnou součástí budoucí podoby energetiky, průmyslu, dopravy i zemědělství. Vhodnou volbou lokalit, technologií a velikostí, respektující lokální podmínky, se však budou stávat více a více součástí naší krajiny a civilizace. Obnovitelné zdroje jsou tady a nemusíme se jich bát.

TEXT | Adam Svoboda, ČEZ Obnovitelné zdroje
FOTO | archiv ČEZ

Letní univerzita v Dukovanech

Stáž LETNÍ UNIVERZITA je velkou příležitostí pro studenty technických vysokých škol. Každý rok se koná v JE Dukovany a trvá dva týdny. Je to v podstatě takový letní jaderný tábor ☺. Letošního 14. ročníku se zúčastnilo 31 studentů, kteří byli vybráni ze stovky přihlášených, a to nejen z regionu elektrárny, ale i ze Slovenska, Ostravy nebo severních Čech. Účastníci stáže měli příležitost si prohlédnout taková místa jako je reaktorový sál, chladicí věže nebo sklad použitého jaderného paliva. Zároveň se setkali s jadernými odborníky i významnými osobnostmi, jako je Dana Drábová, předsedkyně SÚJB. Je to velká příležitost

rozšířit si technické obzory, ale také navázat budoucí spolupráci. Téměř polovina účastníků najde v elektrárně budoucí pracovní uplatnění.

Rozhovor s Tomášem, účastníkem letošní LETNÍ UNIVERZITY.

Tomáš pochází z Výčap a studuje VUT v Brně, strojní fakultu.

Tomáši, kde ses dozvěděl o Letní univerzitě?

O letní univerzitě už vím delší dobu, možná je to i tím, že oba moji rodiče na JE Dukovany pracují. Takže jsem spíš sledoval, jestli proběhne i tento ročník. Také jsem viděl reklamu na Facebooku a nabídku na nástěnce ve škole.

Proč ses chtěl zúčastnit?

Jsem z regionu, tak je pro mě ČEZ a konkrétně i jaderná elektrárna perspektivní zaměstnavatel. Letní univerzitu jsem bral jako příležitost se podívat i do vnitřních prostor elektrárny, kam se jen tak dostat nedá. Chtěl jsem si ujasnit, jestli studiem a budoucí kariérou orientaci směřuji správným směrem. Zároveň jsem si vyzkoušel psychotesty, kterých se není potřeba vůbec bát.

Jak bys stáž Letní univerzita popsal?

Celá stáž je pro mě jedna z nejlepších zkušeností, co jsem kdy kde získal. Navázal jsem nové kontakty, ať už z řad studentů, tak i současných zaměstnanců elektrárny. Od těch jsem získal spoustu informací z provozu i inspiraci z jejich osobních zkušeností v elektrárně a jejich cesty k současným pracovním pozicím.

Co tě na Letní univerzitě nejvíc překvapilo?

Asi nejvíc mě překvapilo, kolik mladých lidí na jaderné elektrárně, ale i třeba na školícím centru, pracuje. Dále také určitě to, kolik různých pomocných systémů je pro výrobu elektrické energie potřeba.

Jaká se na Letní univerzitě sešla parta lidí?

Musím říct, že se sešla super parta lidí. Celé dva týdny jsem se rozhodně nenudil, a to ani v odpoledních hodinách, kdy pro nás byl připravený bohatý společensko-kulturní program. Jak studenti, tak i zaměstnanci, kteří se s námi během stáže potkávali, byli velmi ochotní a snažili se vše zařídit tak, abychom se dozvěděli vše, co nás i individuálně zajímalo, a aby se nám na stáži líbilo.

Ovlivní tě účast na stáži i do budoucna?

Už teď vím, že mi Letní univerzita dodala určitou dávku motivace ke studiu. A myslím, že se určitě budu v následujících letech o práci v elektrárně ucházet.

Co tě čeká dál?

Pokud se všechno zadaří, tak v příštím roce bakalářská práce a státnice. Po nich bych rád pokračoval v magisterském studiu.

Více informací o Letní univerzitě:
www.kdejinde.cz

PTALA SE | Linda Navrátilová,
Strategický nábor Skupiny ČEZ
FOTO | Jan Sucharda

Neslovice. Obec s vlastní cukrárnou, indiánským hřištěm a moderními vizemi

Mezi Ivančicemi a Rosicemi se nachází obec Neslovice s 953 obyvateli. Mezi prvními v České republice začala provozovat obecní obchod a dokonce i obecní cukrárnu.

„Chtěli jsme u nás mít místo, kam si senioři zajdou popovídat nad dobrou kávou a zákuskem. Začali

k nám postupně jezdit i lidé z okolí, cukrárna se stala oblíbeným cílem,“ říká starosta Jakub Kokolia. Rodiny s dětmi, a to nejen z Neslovic, si oblíbily indiánské hřiště. Děti si tu užijí několik druhů houpaček, lanovou průlezkou se skluzavkou, lezeckou stěnu, zahrát si můžete také ruské kuželky nebo využít fotbalové hřiště. Dokonce je tu i menší přírodní dráha pro kola. Ani tady nechybí obecní stánek s občerstvením a řemeslnou zmrzlinou. V areálu se nachází minigolf a lanové centrum.

V Neslovicích žijí v souladu s přírodou

V Neslovicích se nachází dvě mateřské školky a první stupeň školy základní, další školy jsou v blízkých Tetčicích a v Kratochvilce. Nechybí vyhlášená restaurace a také Pošta-partner. Ve spolupráci s krajinářským architektem Zdeňkem Sendlerem připravují procházkové okruhy, pole rozdělují pomocí polních cest s alejemi, které vysazují sami občané. „Aktuálně pracujeme na nové štěrkové cestě mezi námi a Tetčicemi, díky ní se naši občané dostanou na kole na vlakové nádraží a pak mohou pokračovat do Brna, a naopak si Brňáci k nám pohodlně zajedou na výbornou zmrzlinu a na indiánské hřiště,“ popisuje starosta.

Připravují se na stavbu nové moderní školy a bydlení pro seniory

Před sedmi roky dokončili kanalizaci. Značná část peněz z obecního rozpočtu putuje každý rok na opravy chodníků a ulic. „Zbývá nám poslední ulice a budeme mít celou dědinu spravenou.“ Velkou výzvou v následujících letech bude postavit novou moderní školu. Stávající budovy jsou staré, energeticky náročné a rozmístěné od sebe. Obec koupila pozemek, na kterém chce postavit dům s pečovatelskou službou a startovacími byty. Nové budovy mají být pasivní s cílem co nejvíce

šetřit náklady na energie. Starosta Jakub Kokolia popisuje trend: „Mladí lidé se stěhují do Brna a starší rodiče zůstávají bydlet ve velkých domech, které nejsou často schopni finančně utáhnout. Když postavíme nové a příjemné bydlení pro seniory, mohou se mladé rodiny vrátit zpět, opravit domy a bydlet všichni v jedné obci. Rozhodně nechceme stavět klasický dům pro seniory na odlehlém místě. Bude to moderní dům, v blízkosti je školka, kostel, bude v centru dění a senioři také.“

Na spolky jsou hrdí. Obnovili masopust, drží rozmarýnové hody

Velmi dobře s obcí spolupracují myslivci a zahrádkáři, pomáhají s organizací kulturních a společenských akcí. V posledních letech se také probudili hasiči. Po osmdesáti letech obnovili masopust. Místní se každoročně těší na čarodějnice, rozmarýnové hody, Mikuláše i rozsvícení vánočního stromu. Působí zde i skautská organizace – skauti pořádají tábory nebo také pomáhají s přípravou dětského dne.

Tipy na nedělní výlety

Neslovice jsou průjezdní obcí z Ivančic na Brno a naopak. Když tady však zastavíte, můžete si vychutnat kus staré přírody, kde rostou koniklece a další rostliny. Toto místo se jmenuje Patočkova hora a najdete ho na stezce mezi Neslovicemi a Tetčicemi. Druhé, méně známé, ale snad ještě zajímavější, je Rybičkova skála. Najdete ji na pomezí obcí Padochov, Zbýšov, Neslovice. Jde o bývalou lomovou stěnu, která je díky nalezeným otiskům prvohorních rostlin a ryb významnou paleontologickou lokalitou.

TEXT | Eva Fruhwirtová

FOTO | Eva Fruhwirtová | archiv obce

Dušan Prachař: Kvalitní inkoust neuvaříte z duběnek

Pan Dušan Prachař z Číměře je u nás v Česku jediným certifikovaným výrobcem ručně vyráběného inkoustu pro plnicí pera a kaligrafii s právem používat regionální značku Vysočina regionální produkt. Když se tato informace v loňském roce objevila v médiích, říkal jsem si, že to bude asi nějaký starší pán, který celý život bádá nad složením inkoustu starých egyptských písařů z dob faraonů. Když jsem se ale dozvěděl, že Dušan Prachař je softwarový vývojář, řekl jsem si, že to bude nejspíš nějaký „ajták“, kterému neustále zasychal inkoust v jeho inkoustové tiskárně – a ona netiskla. To veliké naštvání pak vedlo pana Prachaře k rozhodnutí míchat si inkousty do tiskárny sám.

| A jak to bylo doopravdy?

„Skutečnost je taková, že jsem od první třídy základní školy rád psal plnicím inkoustovým perem. Později jsem samozřejmě psal i propisovačkou, ale k psaní perem jsem se vrátil jako fanda. Problém byl ten, že u nás byly v té době k dostání jen čtyři barvy inkoustu – červený, zelený, modrý a černý. Ale jednoho dne si moje žena objednala krásný a drahý inkoust z USA. Ten mě tak nadchnul, že jsem si řekl – je skvělý, nějaký takový také musím vyrobit. Ale to jsem si neuvědomil, do čeho jsem se pustil, protože to není jen tak, vyrobit kvalitní inkoust,“ přiznal pan Prachař, který své inkousty vyvíjí a vyrábí v malé místnosti svého rodinného domku, připomínající spíše dílnu leteckého modeláře než laboratoř alchymistovu. Ukázalo se, že hodně náročné bylo jen samotné zjištění, co to vlastně inkoust

je? Rozšířená babská rada zněla – uvaří se duběnky a je z toho šedozelený inkoust. Jenomže vařením duběnek vznikne pouhá břecha, ne skutečný inkoust.

I Každý si svůj recept tutlá

„Narazil jsem v tomto směru na zeď, protože ani v době internetu neexistuje žádný zdroj informací k výrobě inkoustu. Každý výrobce si svůj recept a výrobní postup tutlá. Já už také, protože vím, co je to za dřinu,” konstatoval Prachař.

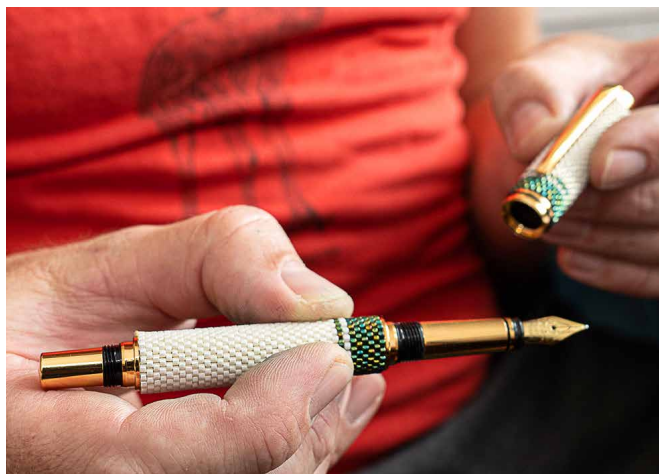
Nezbylo mu, než jít cestou chemie a čerpat dostupné znalosti především z oblasti kosmetického průmyslu. Základ každého inkoustu – vodu – bral z Kojetic, ale v současné době si speciální vodu vyrábí cestou reverzní osmózy přímo z vody dostupné v Číměři. Otázkou přitom nebylo jen to, co má dobrý inkoust obsahovat a pak také, kde potřebné ingredience sehnat? „Měl jsem velký problém přímo s barviv pro inkousty, dokonale rozpustnými ve vodě. Sháněl jsem je třeba až v Malajsii. Ale to byla slepá vývojová větev mého snažení. Navíc, výrobce barviv se s vámi nebude vůbec bavit, pokud jich nehodláte odebírat tuny. Drobný odběratel, který potřebuje jen několik kilogramů, ten nikoho v této branži nezajímá. Nakonec jsem ale přece jen přemluvil největšího výrobce barviv pro kosmetický průmysl a potravinářství v Evropě, že mi těch pár kilo pro mé účely poskytne. Našla se v té italské firmě jedna spřízněná duše, pán, který byl také fanda do plnicích per, a ten řekl – „Tak my vám toho trochu prodáme,” zavzpomínal Dušan Prachař.

I Voda a barvivo nestačí

Pouze barvivem obarvená voda však inkoust nedělá. Zbývá dodat ještě dvanáct dalších ingrediencí, které jsou výrobním tajemstvím pana Prachaře. Některých složek je přitom v inkoustu jen dvacet mikrogramů na litr! „V tom je vlastně veškeré kouzlo inkoustu. Pro jeho opakovatelnost musíte při výrobě dodržovat absolutní přesnost v dávkování všech jeho složek. Samotnou zbarvenou vodu z plnicího pera ani nedostanete ven, inkoust totiž musí mít zcela jiné fyzikální vlastnosti. Potřebujete i konzervanty, stabilizátory atd. Nebudu konkrétní, ale v mých inkoustech nenajdete nic, co byste nikdy v životě nepozřel nebo na sebe nemazal či neužíval jako lék. Používám jen netoxické, bezpečné složky už proto, že máme doma malé děti a nechci, aby dýchaly nějaké jedy,” zdůraznil pan Prachař.

I Hračkovství neustává

Součástí Prachařových pokusů za více než deset let vývoje dnes již padesáti odstínů inkoustů byla také spousta zničených per. V trojkombinaci pero-inkoust-papír se nyní pan Prachař hodlá zaměřit na výrobu plnicích per pro lidi, kteří rádi střídají barvy inkoustu. „V poslední době se spíše než na vynalézání nových inkoustů zaměřuji na vývoj vlastního pera. Zabývám se

i 3D tiskem a jednou třeba přijdeme na trh s vlastním perem. Je to zatím tak trochu můj či náš další tajný koníček. Moje žena například vytvořila pero, pokryté po celém povrchu výšivkou z tisíců droboučkových korálků. A vyrobil jsem třeba už i kožené pero, přesněji pero, které jsem si sám obšil kůží. Máme spoustu nápadů, ale málo času. Je v tom všem stále hodně hračkovství,” přiznal na závěr našeho setkání Dušan Prachař.

TEXT | Arnošt Pacola

FOTO | Jan Sucharda

Odpočinek i zábava o prázdninách a dovolených

K pravému létu určitě patří odpočinek, tábory a dovolená, ale také venkovní akce, festivaly, koncerty a letní kina. Je skvělé, že na Vysočině a jižní Moravě je nabídka kulturních událostí tak pestrá. Mnoho akcí se koná v těsném spojení s elektrárnou Dukovany, která tyto aktivity vítá a nemalou měrou podporuje, a to jak finančně, tak vlastní přidanou aktivitou při jejich konání.

Tradiční Folkové prázdniny proběhly v plném měřítku v posledním červencovém týdnu, a protože počasí přálo, návštěvníci si mohli užívat kvalitní tuzemskou i zahraniční hudbu v příjemné atmosféře náměstského zámekového parku. Mnoho různorodých doprovodných programů se odehrávalo také na mnoha místech města Náměšť nad Oslavou. Nechyběly ani noční koncerty v zajímavých prostorách místní tkalcovny.

Mezinárodní hudební festival Petra Dvorského už po 24. přivítal návštěvníky a své příznivce v Jaroměřicích nad Rokytnou, některé z koncertů se v průběhu dvou srpnových týdnů konaly také v Třebíči, ve Valči a v Dalešicích. Kromě operních tónů zazněly šansony, prvorepublikové písně, operetní melodie nebo písně z muzikálů v podání českých i zahraničních umělců.

Dvoudenní festival s názvem Energie pro kulturu si užili návštěvníci ve dnech 25. – 26. srpna na Podzámecké nivě v Třebíči. Program nalákal návštěvníky na vystoupení místních spolků, ale zvláště na koncerty Michala Hružy, trebičské skupiny Like it! a skvělou Partičku.

V přírodním areálu nechyběla ani ČEZ Energy zóna, kde si malí i velcí návštěvníci hráli, tvořili, ale také vydávali energii na oranžových handbicích. Výtěžek tohoto projektu Nadace ČEZ zůstal v Třebíči, téměř rovným dílem bylo sto tisíc korun rozděleno mezi taneční soubor ZUŠ Třebíč a Městské kulturní středisko, které finance využije na Městské slavnosti a otevření Karlova náměstí po rekonstrukci.

A co přineslo září? Na třicet představení Malého festivalu LOUTKY, jehož zahájení proběhlo v Moravském Krumlově 1. září. V dalších dnech pak odehrály divadelní soubory z celé republiky představení pro malé i velké diváky.

Podrobnosti k dalším plánovaným akcím najdete na webu elektrárny Dukovany www.aktivnizona.cz.

TEXT | Zdeňka Ošmerová | Jana Štefánková
FOTO | Jakub Kučera a archivy pořadatelů

Infocentrum nezahálelo

Letní období je obecně spjato s prázdninami, dovolenými a zábavou. Její forma však může být různá, někdo si rád zasportuje, jiný si zajde na kulturu a jiný se třeba ve volné chvíli rád přiučí něčemu novému. Kdo se chtěl obohatit o informace z oblasti energetiky a aktuálního tématu energie, měl šanci při návštěvě Infocentra Jaderné elektrárny Dukovany.

Kromě celoročního provozu a nabídek exkurzí v obou infocentrech, uspořádala dukovanská elektrárna v průběhu obou prázdninových měsíců speciální víkendové tříhodinové prohlídky pro dospělé návštěvníky. Ti se v malých osmičlenných skupinách podívali nejen do infocentra, ale také do jednoho ze sedmi podzemních krytů, prošli střeženým areálem a nahlédli i do strojovny prvního výrobního dvojbloku.

Na děti, které si na prohlídku vlastního provozu elektrárny musí počkat až do svých 15 let, čekala o prázdninové návštěvě infocentra odměna v podobně plyšového skřítky Enera nebo dalších lákavých cen. Podmínkou bylo zapojit se do letního znalostního kvízu Skupiny ČEZ, a pokud dávaly během výkladu u jednotlivých zastavení a modelů v infocentru pozor, odpovědět v závěru na připravené otázky bylo pro ně hračkou.

Prázdnotou nezelo dukovanské infocentrum ani koncem léta, naopak, rušno bylo stále. A to hlavně díky zářijovým nočním prohlídkám, které návštěvníkům opět umožnily nahlédnout za bránu střeženého prostoru elektrárny s bonusem večerního klidu a lehce tajemné noční atmosféry uprostřed technické stavby a jaderného zařízení.

TEXT | Zdeňka Ošmerová
FOTO | archiv ČEZ

Filmovým zážitkům v letním autokinu u Jaderné elektárny Dukovany přálo počasí i návštěvníci

Krásné teplé letní počasí, které převážně provázelo letošní filmové víkendy, přivedlo do největšího autokina u nás stovky diváků. Návštěvníci v rámci šesti filmových večerů zhlédli celkem osm českých filmů, mezi kterými opět nechyběla ani pohádka pro děti. Na podporu technického vybavení dalešické lodní dopravy návštěvníci přispěli částkou přes devadesát tisíc korun.

Autokino pod věžemi Jaderné elektrárny Dukovany je díky největší pevné projekční ploše 13x7 metrů zcela nezávislé na počasí. Kapacita parkoviště umožnila vytvořit obrovské hlediště pro stovky aut a diváků. Diváci, kteří se rozhodli sledovat filmy z pohodlí svých aut, mohli zvuk naladit na svém autorádiu na frekvenci 88,8 FM. Ostatní sledovali projekci za příznivého počasí, které letošnímu autokinu přálo, přímo pod širým nebem z připravených židlí.

K vidění byly skvělé české filmy jako životopisné drama Zátopek, komedie Mimořádná událost, Známí neznámí, Vyšehrad, Zbožňovaný, Srdce na dlaní a Tři tygři. Na rozloučenou s prázdninami nechyběla ani tradiční česká pohádka pro děti Tajemství staré bambitky 2.

TEXT | Jiří Bezděk
FOTO | Jana Štefánková

Na zámku v Oslavanech vzniká replika vikingské lodě

Láska k lodím přivedla před několika lety Daniela Juríčka z Nové Vsi u Oslavan na vikingský festival v Polsku. Potkal se tam s místním kapitánem a domluvili se, že spolu vyrazí na Baltské moře na vikingskou výpravu. Od té doby tam jezdí každé dva roky. Další osudové setkání se stavitelem lodí na Daniela čekalo v německém Hedeby, kam se zajel podívat na vikingský skanzen. „Když jsem tam pak jel s kamarády připravovat lodě na sezónu, napadlo mě, že si taky postavíme vikingskou loď,“ vypráví Daniel. Pracuje jako elektrikář a ve volném čase vede kroužek historického šermu KROHIS. Právě s dětmi z tohoto kroužku už jednu loďku v roce 2017 postavil. „Byla z překližek, sešroubovaná vruty, brali jsme ji jako pokus, jestli bude plavat. Jediný plán, který jsme měli, byl nákres křídou na zemi v garáži,“ říká s úsměvem. Plavili se s ní na Dalešické přehradě a užili si na ní spoustu legrace. Před Danielem však stála další výzva...

Na Ronju použili jasan z Oslavan

Do stavby vikingské lodě se pustil s Romanem Vránou, který pracuje v brněnské IT firmě. Dílnu si vytvořili na oslavanském zámku, je o něco větší než samotná kostra lodě. „Roskildské dánské muzeum vikingských lodí nabízí stavitelům plány. Když jsme to zjistili, požádali jsme o ně,“ přibližuje Daniel. Kohokoli, kdo má zájem se přijít podívat na to, jak jim jde práce od ruky, vezmou rádi do své dílny a se zápalem povyprávějí o lodi i o Vikinzích. Původní lodě byly dubové, ale protože je dnes problém sehnat dub na stavbu lodí, je jejich Ronja z dubu jen částečně. Využili modřín a jasan.

„Jasan je dokonce ze stromu tady z oslavanského zámku,“ prozrazují.

Stavitelé se učí za pochodu

Pomáhají si vrtačkou i motorovou pilou, ale oba přiznávají, že raději sáhnou po dlátě a sekeře. Při práci se Daniel a Roman vrací o devět set let zpět. „Pořád se učíme něco nového. A stále obdivujeme ty, kteří takové a i mnohem větší lodě stavěli,“ přiznává Daniel Juríček. Spoje mažou klasickým borovicovým dehtem a vkládají do nich ovčí vlnu – ta plní funkci odvádění vody. Replika vikingské lodě je dlouhá necelých osm metrů a unese tunu nákladu. Daniel i Roman se už těší, jak ji vyzkouší na Dalešické přehradě. Kdy to bude ale ještě neví. Pečlivá práce potřebuje svůj čas.

V Rajhradě obdivovali lilie z Rouchovan a Hrotovic

Desítky nádherně zbarvených lilí každoročně přichází začátkem letních prázdnin do benediktinského kláštera v Rajhradě u Brna obdivovat stále více návštěvníků. Mezi vystavenými květinami byly i ty ze zahrady Jana Klementa z Rouchovan a Luboše Škody z Hrotovic. Jan Klement je členem speciálního zahradnického spolku Lilium Brno, a přestože mu je skoro osmdesát let, je tam skoro nejmladší. „Zahradničení je o manuální práci a mladí se do něho moc nehrnou. Musí se dělat rukama a srdcem,“ svěruje se. Pracoval v Botanické zahradě Brno, dělal zahradníka v třebíčské nemocnici, dvanáct let jezdil se záchrannou službou. Před důchodem pracoval jako zahradnický mistr a předával řemeslo učňům v Rouchovanech. „Celý rok se těším až lilie pokvetou, je to nádhera. Letos mi jich hodně poničily kroupy. I tak to v přírodě chodí,“ říká s pokorou a už teď se těší na další výstavu.

Zámek se otevřel veřejnosti

Na zámku v Moravském Krumlově otevřeli prohlídkové trasy

Po náročné rekonstrukci se moravskokrumlovský zámek v létě otevřel turistům. Vedle Slovanské epopeje si návštěvníci mohli poprvé prohlédnout zámecké interiéry, vystoupat na vyhlídkovou zámeckou věž a také si projít expozici připravenou Ústavem pro studium totalitních režimů. Fascinující pohled na město nabízí nově otevřená zámecká věž. V mezipatrech se dozvíte zajímavosti z Moravského Krumlova i ze života lékaře, zvaného Paracelsus, který na zámku pobýval. Na prohlídky míří také místní a rodáci, kteří se v Moravském Krumlově narodili nebo zde nějakou dobu žili. Svého syna Viktora a dceru Šarlotu vzala na zámek i Hana Nezvedová Fráňová, která z Moravského Krumlova pochází, ale už dvacet let žije v Praze. Na návštěvu přijeli i se zahraniční kamarádkou Elyse Gabor z USA. Ta byla unesená nejen ze zámku, ale také z toho, že je jedním z prvních návštěvníků.

Šlechtické komnaty plné příběhů

V rekordním čase šesti měsíců se pod vedením odbornice na restaurování z Národního památkového ústavu Marty Sedlákové podařilo vybavit zámecké interiéry v jižním křídle původním mobiliářem. „Vše, co zde návštěvníci uvidí, na zdejším zámku bylo. Předměty se po mnoha desítkách let vrátily domů,” říká Marta Sedláková, která také připravila koncept této prohlídkové trasy. Hodinová komentovaná prohlídka

šlechtických komnat seznámí zájemce s historií zámku, města a také s příběhy šlechtických rodů, které zámek obývaly a vtiskly do něj své stopy.

Tunelem do 20. století

Co bylo kdysi jedinou přístupovou cestou do Moravského Krumlova, je dnes výstavní pozvánkou do nových expozic i v ostatních prostorách zámku. „Výstava Tunelem do 20. století návštěvníky naladí nejen na zážitek prohlídky Muchovy Slovanské epopeje, ale přiblíží dějiny století, ve kterém Epopej vznikla. Seznámí je s osudy a příběhy osobností spjatých s naším městem a regionem. Výstava je zdarma a my na ni každého srdečně zveme,” říká starosta města Moravský Krumlov a senátor Tomáš Třetina.

Hrabalovská noc

První srpnový pátek potkali návštěvníci dalešického pivovaru Francina, Maryšku, správní radu i hlučného Pepina. Konala se tu Hrabalovská noc. Herci ochotnického divadla Dusot při TJ Sokol Dalešice připravili další ročník oživilých prohlídek pivovaru. Od večera do pozdních nočních hodin se pivovarský areál proměnil v dějiště Hrabalových Postřizhín. Na různých místech se odehrávaly známé scénky z Menzelova filmu. Pana správce navštívila nejen správní rada, ale také jeho bratr Pepin. V poslední scéně na nádvoří pivovaru vyhrnul Francin své ženě Maryšce šaty a ta dostala láskyplně na zadnici. „Znovu jsme obnovili naši činnost a pustili se s radostí do tvorby. Po Hrabalovské noci nás v pivovaru v říjnu čekají Oživlá zapomenutá řemesla a na příští rok v březnu vyjdeme ven s novým divadelním představením,” přiblížila režisérka soubo-

ru Dusot Magda Potůčková. V Dalešickém pivovaru si koncem srpna na rodinném festivalu všichni společně připomněli dvacáté výročí od obnovení vaření piva.

Letní tábory plné poznávání i pohybu

Co mohou mít společného knihovna, fotbalové hřiště, vojenské letiště nebo jaderná elektrárna? Na všech těchto místech se o prázdninách konaly tábory pro děti.

| Děti se učily, jak přežít v přírodě

Pro děti zaměstnanců 22. základny vrtulníkového letectva Biskajská uspořádala Štěpánka Tříletá se svým týmem dva tábory. V areálu letiště připravili úžasný program. Děti změřily své síly a zdatnost ve sportovních disciplínách v rámci Army olympiády, zkušený instruktor z rotы ochrany je naučil, jak přežít v přírodě a také se dozvěděly, jaké to je být vodním záchranářem na Dalešické přehradě. Měly také možnost svézt se ve vojenské Tatře. „Vzhledem k tomu, že teploty vysoko přesahovaly třicítky, mohly si naše děti dosyta užít vodní radovánky v bazénu v areálu letiště,“ doplnila Štěpánka Tříletá.

| Příměstský tábor v knihovně

Třebíčská knihovna se do organizace příměstského tábora pustila letos poprvé. Nabítený program si děti užily. S ilustrátorem Adolfem Dudkem absolvovaly pohádkové kreslení, s Petrem Šušorem se vydaly kolem světa v rytmu bubny a s Klárou Smolíkovou a Tobiášem Smolíkem, autory knihy Cha cha chá, zasmál se Mordechaj, objevovaly osudy Židů v Třebíči. „Děti se zajímaly o to, co měl na starosti rabín, proč si Židé nechávají narůst pejzy a proč muži nosí jarmulky,“ prozradila ředitelka trebíčské knihovny Marie Dočkalová. Jeden den si děti hrály s robotickými hračkami a zkoušely pracovat s 3D tiskárnou.

| Fotbalový tábor

Fotbalový tábor v Moravském Krumlově uspořádal se svým týmem Martin Žák pro padesát dětí. Dopolodní fotbalové aktivity vystřídaly odpolední návštěvy sportovců, přijel například prvoligový brankář Vlastimil Hrubý, šéftrenér mládeže v Jihomoravském kraji Stanislav Schwarz i krumlovský rodák, fotbalový útočník a ligový hráč Libor Zelníček. „Vzali jsme děti na koupaliště a na rybníku si zkusily jízdu na raftech,“ doplnil Martin Žák. S pořádáním táborů začali moravskokrumlovští fotbalisté poprvé loni a podle zájmu to vypadá, že budou pokračovat i příští rok.

| Poprvé v havarijním krytu jaderné elektrárny

Unikátní program, včetně návštěvy krytu a dokonce zkoušky řízení bloku na тренаžeru. To všechno absolvovaly děti zaměstnanců, kteří se podílí na odstávkách a provozu v Jaderné elektrárně Dukovany. V průběhu dvou týdnů se děti seznámily s činností dukovanských hasičů, speciální jednotky Policie ČR, která sídlí přímo v elektrárně, prohlédly si výcvikový тренаžer a havarijní kryt, zdokonalily se v angličtině a také vyrazily na výlet do zábavního centra Permonium v Oslavanech a na zámek v Budišově. Nevynechaly ani nedalekou Přecherčavací vodní elektrárnu Dalešice. „Hodně jsem se těšila, že se tady seznámím s novými kamarády. Překvapilo mě, jak jsme šli do havarijního krytu, protože tam jsem ještě nikdy nebyla,“ říká účastnice tábora desetiletá Eliška. Organizačně příměstské tábory zajistily Jazyková škola Alrete z Ivančic a Třebíčské centrum.

Soutěžte s námi

Ve čtvrtek 17. března zahájil ČEZ, respektive jeho stoprocentní dceřiná společnost Elektrárna Dukovany II, výběrové řízení na dodavatele stavby nového jaderného zdroje v lokalitě Dukovany. Ministerstvo průmyslu a obchodu udělilo k tomuto kroku souhlas poté, co bezpečnostní složky posoudily dokumenty z předchozí fáze, tedy zpracování bezpečnostních požadavků do poptávkové dokumentace, a ukončily bezpečnostní posouzení všech tří uchazečů. Těmi jsou americký Westinghouse, francouzská EdF a korejská společnost KHNP.

Podle harmonogramu tendru uchazeči předloží do konce listopadu letošního roku úvodní nabídky. Na zpracování finálních nabídek mají... **viz tajenku**. Poté nabídky posoudí ČEZ a následně hodnotící zprávu předloží ke schválení státu. Smlouvy budou finalizovány v roce 2024.

U každé odpovědi na kvízovou otázku najdete i různá písmena. Když otázku správně vyluštíte a seřadíte si písmena hezky za sebe, získáte tajenku.

1. Jak se jmenuje píseň Xindla X o potížích s využíváním počítačové techniky?

CE Starý železo **D** Dřevo **PA** Wifina

2. Jaký je rekord v počtu sehraných gamů v jednom setu na tenisovém turnaji ve Wimbledonu?

DE 98 **LÉ** 118 **VA** 138

3. K čemu je především určen klášterní dormitář?

CE Spaní **D** Stravování **SÁ** Modlení

4. Kterou barvu najdete na vlajce Chile?

T Žlutou **TM** Modrou **V** Zelenou

5. Ve kterém městě se narodil světově proslulý vědec a vynálezce Otto Wichterle?

A Přerov **TŘ** Píseň **Ě** Prostějov

6. Michelangelova socha Davida se stala symbolem města

R Milána **IT** Verony **S** Florencie

7. Slitina mědi s cínem se nazývá

O Alpaka **ÝD** Mosaz **ÍC** Bronz

8. Nejvyšší vodopád na našem území spadá do Labského dolu v Krkonoších. Jeho celková výška je 148 metrů. Jak se jmenuje?

Ů Pančavský **NY** Horní Úpský **KY** Pudlavský

Tajenku pošlete mailem na adresu zpravodajedu@cez.cz nebo na korespondenčním lístku na adresu JAS, Sokolská 368, 675 55 Hrotovice do 11. listopadu 2022. K účasti v losování je nutné uvést poštovní adresu pro zaslání případné výhry. Po provedeném losování jsou jména, adresy a e-maily vymazány.

Výherci z minulého čísla | Tajenka: Vysočina

- Jarmila Komárková
- Irena Liberdová
- Miloš Jedlička
- Jana Sladká
- Karel Ustohal

Cesta k jádru sochařství

Úsilí o maximální oproštění, snaha proniknout k jádru věci, tedy k podstatě kamenického řemesla, které bývalo po tisíciletí základem sochařství, to vše charakterizuje dosavadní tvůrčí cestu sochaře Jasana Zoubka. Přestože se jedná o pražského umělce, na Třebíčsku není neznámý. V letošním roce jsme mohli sledovat současnou podobu jeho díla dokonce na dvou prezentacích. Výstava „Elementy“ ve Výstavní síni Předzámčí v Třebíči skončila 4. září. Další Zoubkova výstava, tentokrát v soukromé Galerii 12 v Náměstí nad Oslavou, potrvá do 30. září.

Sochař Jasan Zoubek (1956) je synem významných sochařů Evy Kmentové a Olbrama Zoubka.

Bez formálního výtvarného vzdělání se přesto postupně propracoval mezi výrazné představitele současného českého umění. Poslední práce vytváří z hrubě opracovaného kamene, vyzařuje z nich až jakási prehistorická energie.

Inspirací je umělci především příroda, zrod i zánik, trvání či vrstvení. Abstrahováním přírodních a krajinných podnětů se dostává až ke geologickým procesům, jako třeba Puklina, Zlom, Vlnění. Jasan Zoubek má velký smysl pro monumentalitu a také z hlediska provedení jsou jeho díla velmi náročná. Autor dlouze a pozorně osekává, brázdí a vrtá těžké bloky žuly. Vynakládá při tom nemalé úsilí, které je zároveň přemítáním o přírodě, kosmu a jeho zákonitostech. Jeho sochy jsou stylizovaným podobenstvím o údělu člověka a lidské pomíjivosti. Přestože některá torza odkazují až k biblickým námětům, nejedná se o figurální kompozice v pravém slova smyslu. Sochař se tak snaží dotýkat podstaty, řádu a nadčasových zákonitostí lidského života, světa a umělecké tvorby.

TEXT | FOTO | Arnošt Pacola

Inzerovat mohou soukromé osoby, živnostníci a firmy, mající svoji provozovnu ve dvacetikilometrovém pásmu okolo elektrárny.

Cena inzerátu

1/16 strany – 250 Kč vč. DPH

2/16 strany – 500 Kč vč. DPH

Zájemce o inzerce zašle objednávku s uvedením názvu a sídla firmy, IČ, příp. DIČ, buď mailem na adresu: jas@jas-hrotovice.com nebo písemně na adresu: JAS, Sokolská 368, 675 55 Hrotovice.

Vydavatel neodpovídá za kvalitu inzerovaných výrobků a služeb.

ELEKTRO Palát Miroslav Sokolská 548, Hrotovice

- oprava převíjení motorů
- oprava vod. čerpadel
- oprava ručního nářadí
- oprava el. spotřebičů

Tel.: 603 833 619

Pracovní doba:
po-pá 8 -17, so 9 -13

MED

Celoroční prodej - přímo z farmy

- květový • lipový • pastovaný • pohankový
- skořice v medu • kurkuma v medu • kakao v medu
- ovoce a ořechy v medu • vlašské ořechy v medu
- maliny v medu • jahody v medu • černý rybíz v medu

Račická medovina

Kosmetika z včelích produktů PLEVA

Rodinná včelí farma a prodejna KURTINOVI
Račice 41, p. Hrotovice
Tel.: 737 363 489, 605 339 043
www.vcelarstvikurtin.cz

NEPŘETRŽITÝ PRODEJ!
Prodejna je umístěna v suterénu rodinného domu, po telefonické domluvě Vás obslužíme **KDYKOLIV**, i ve večerních hodinách.

**Kácení stromů
v omezených prostorech**

**Zdravotní řezy
vzrostlých stromů**

Péče o památné stromy
mobil 608 717 245

Martin Uhlíř, Lipová 1315, Rosice
www.tree-climbing.cz

FOTO PRO RADOST Eva Skoumalová KLUČOV 15

- focení portrétní
- focení dětské
- focení rodinné
- kurzy focení
pro ženy a dívky

Tel.: 603 840 964

www.evaskoumalova.cz

Lesnictví a péče o stromy

Adamera s.r.o.

- arboristika, ošetření stromů
- řez ovocných a okrasných dřevin
- riziková, klasická těžba stromů
- odstranění pařezů frézováním
- likvidace větví štěpkováním
- práce se speciální pásovou plošinou – dosah 18 m
- stříhání živých plotů
- svahové sečení, mulčování trávy
- prodej dřevních štěpků
- provzdušnění kořenového systému-aerace

671 38 Višňové 182
tel.: 606 532 184
e-mail: adamera.sro@seznam.cz

www.adamera.cz instagram

DASPLOT
PRODEJ A MONTÁŽ PLOTŮ

• VÝROBA
• PRODEJ
• MONTÁŽ
• SERVIS

**KOMPLETNÍ PLOTOVÝ SORTIMENT
BRANKY A BRÁNY**

PRODEJNA TRSTĚNICE u Mor. Krumlova: tel.: **777 595 580**

MONTÁŽE: **777 595 587** VELKOOBCHODNÍ PRODEJ: **777 156 723**

www.dasplot.cz dasplot@seznam.cz

Penzion Lihovar Rouchovany

720 521 521

UBYTOVÁNÍ
RESTAURACE
VÍCEÚČELOVÉ HŘIŠTĚ
KRYTÝ BAZÉN
KONFERENČNÍ SÁL

www.penzionlihovar.cz

PV Solutions

www.pvsolutions.cz

FOTOVOLTAIKA PRO VÁS

NÁVRH A REALIZACE FOTOVOLTAICKÝCH SYSTÉMŮ S DOTACÍ

PV SOLUTIONS

+420 602 831 255
+420 736 624 953

frantisekcerny@pvsolutions.cz
Medlice 20
Medlice 671 40

SEDLÁŘSTVÍ
- Oskar Tylč

Postroje na koně, nové i opravy.

- Opasky ● Obojky ● Další práce a opravy z kůže.

Vše klasická ruční práce. 50letá praxe a kvalita

Oskar Tylč
Polánka 1705, 672 01 Mor. Krumlov
E-mail: sedlarstvi-tylc@email.cz
tel.: **604 283 018**

Milí školáci a studenti

zkuste s námi vyřešit hádanky a kvízy a získejte ceny

Zpravodaj vám přináší další soutěž, kterou pro vás tradičně připravilo brněnské vydavatelství KIRA. Svoje odpovědi (**alespoň dvě musí být správné**) posílejte na korespondenčním lístku nebo pohlednici do 11. listopadu 2022 na adresu: JAS, Sokolská 368, 675 55 Hrotopce nebo na e-mail: zpravodajedu@cez.cz.

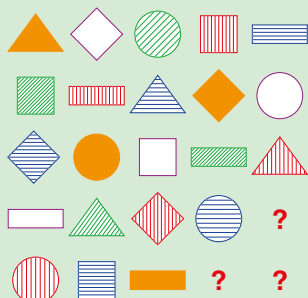
Uveďte školu a třídu, kterou navštěvujete. K účasti v losování je nutné uvést poštovní adresu pro zaslání případné výhry. Po provedeném losování jsou jména, adresy a e-maily vymazány.

Výherci z minulého čísla

- Daniel Pokorný
- Lucie Řiháčková
- Radka Kavalcová
- Sylvie Dočekalová
- Barbora Vedralová
- Ema Gottwaldová
- Maxmilián Mahel
- Mirek Křišťál
- Luboš Pokorný
- Anna Vystrčilová

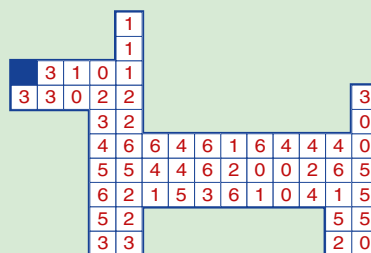
Symboly

Jaké symboly budou na obrázku vpravo místo otázníků? Při luštění se zaměřte na barvy, tvary a na směr šrafování. Pak už bude pro vás malina tuto úlohu vyluštit.

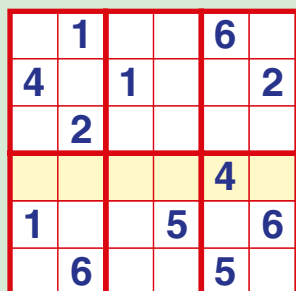
Psí domino

V obrazci najděte a vyznačte polohu všech dominových kamenů od 0 – 0, 0 – 1, ... do 6 – 6, které se mohou nacházet v libovolné svislé nebo vodorovné poloze.

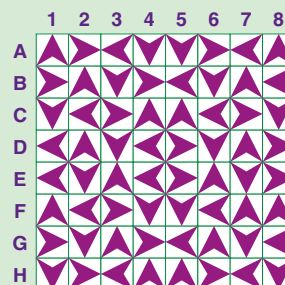
Sudoku

Pravidla k vyluštění sudoku určitě znáte. Do každého políčka vepište jednu číslici od 1 do 6 tak, aby se neopakovaly v žádném řádku, sloupci ani v žádném z šesti vyznačených obdélníků. Stačí zaslat řešení podbarveného řádku.

Mozaika

Je mozaika pravidelná? Ne! Okolo svislé i vodorovné osy by měl vždy vzniknout zrcadlový obraz, avšak šipka v jednom ze čtyřiašedesáti okének tuto symetrii narušuje. Ve kterém políčku to je?

Co je jinak?

Porovnejte oba obrázky a napište, které tři věci na obrázku vpravo chybějí, a naopak, které tři věci se zde objevily navíc.

Stabilní energie každý den

Jaderná elektrárna Dukovany

Aby naše země byla silná a soběstačná,
aby naše krajina byla rok od roku čistší.
Proto rozvíjíme jaderné a obnovitelné zdroje
a zrychlujeme přechod k bezemisní energetice.
Proto jsme tu s vámi.

Jsme ČEZ. Jsme Čistá Energie Zítřka.

ČISTÁ
ENERGIE
ZÍTŘKA

www.cez.cz